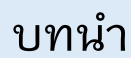
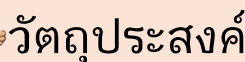

Development and Extension of the Peanut Seed Producer Network in Mueang District, Lopburi Province

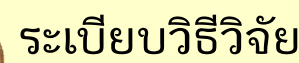
¹ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี จ.ลพบุรี 15210 ² ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี 72160

การพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ถั่วลิสงที่มีและมีคุณภาพดี เหมาะสมกับพื้นที่ การพัฒนาและขยายเครือข่ายนี้จึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มผลผลิตถั่วลิสงในระดับท้องถิ่น แต่ยังช่วยยกระดับมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในระยะยาว นอกจากนี้ ผลลัพธ์จากโครงการนี้ยังสามารถใช้เป็นต้นแบบในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ ของจังหวัดลพบุรีและภูมิภาคใกล้เคียง โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพการเกษตรและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน

-
1. เพื่อพัฒนาและขยายเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงชั้นพันธุ์จำหน่ายให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
 2. ให้เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงชั้นพันธุ์จำหน่ายไว้ใช้เองหรือสร้างเป็นอาชีพได้

สิ่งที่ใช้ในการทดลอง

1. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 และขอนแก่น 9 ความงอก ≥ 70 %
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 18-46-0 และ 0-0-60
3. วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ปูนขาว ยิปซัม
4. ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมสำหรับถั่วลิสง
5. สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เช่น แคปแทน อะลาคลอร์
6. วัสดุอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์
7. เครื่องมืออุปกรณ์การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

วิธีปฏิบัติกาทดลอง

1. คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เพื่อเป็นเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตจำนวน 3 ปี คือ

ปี 2565 จำนวน 5 รายๆ ละ 2 ไร่ รวมพื้นที่ 10 ไร่ ผลิตพันธุ์ขอนแก่น 6
แก่น 9

ปี 2566 จำนวน 10 รายๆ ละ 2 ไร่ รวมพื้นที่ 20 ไร่ ผลิตภัณฑ์ขอนแก่น 9

ปี 2567 จำนวน 15 รายๆ ละ 2 ไร่ รวมพื้นที่ 30 ไร่ ผลิตภัณฑ์ขอนแก่น 9

โดยคัดเลือกเกษตรกรที่มีศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง
ชั้นพันธุ์จำหน่าย โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ปลูกถั่วลิสง ความพร้อมและ
ความตั้งใจของเกษตรกร พร้อมชี้แจงรายละเอียดของงาน

- ## 2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงชั้นพันธุ์จำหน่าย

ให้แก่เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม โดยผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงภายใต้คำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งเจ้าหน้าที่จากคณะผู้วิจัยคอยให้คำปรึกษา ตรวจติดตาม แก้ไขปัญหาระหว่างการผลิต โดยเมื่อเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์แล้ว ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงฝักสดและฝักแห้งหลังปรับปรุงสภาพ จะถูกนำส่งตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงชั้นพันธุ์จำหน่ายตามวิธีการของสมาคมทดสอบเมล็ดพันธุ์นานาชาติ คำนวณต้นทุน รายได้ รายได้สุทธิ ผลตอบแทนต่อการลงทุน และข้อมูลการกระจายเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงฝักสด และผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงฝักแห้ง หลังปรับปรุงสภาพ
2. ข้อมูลด้านคุณภาพเมล็ดพันธุ์ได้แก่ ความชื้น ความงอก และความบริสุทธิ์
3. ข้อมูลต้นทุนการผลิต รายได้ รายได้สุทธิ ผลตอบแทนต่อการลงทุน
4. ข้อมูลการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง และการกระจายเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

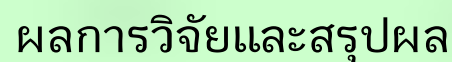

Table 1 Peanut seed production and seed distribution by the farmer network in 2022 – 2024.

Year	Seed yield (kg/rai)	Cost price (baht/kg)	Net cost (baht/rai)	Income (baht/rai)	Net income (baht/rai)	BCR
2022	340.6	40	8,604	13,624	5,020	1.6
2023	243.4	40	5,604	9,736.4	4,132	1.7
2024	320.8	55	6,425	17,641	11,216	1.7

Table 2 Economic analysis of peanut seed production by the farmer network in 2022 – 2024.

Year	weight (kg/rai)		Percentage of			Sold seed (kg)
	Grain	Seed	Seed moisture	Seed purity	Seed germination	
2022	682.2	340.6	5.2	97.0	76.0	3,406.0
2023	360.2	243.4	5.0	97.0	72.5	4,868.2
2024	458.9	320.8	6.6	99.7	93.5	9,622.6

เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เข้าร่วมงานวิจัยจำนวน 30 ราย ดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 6 และขอนแก่น 9 ปี 2565 ได้ผลผลิตเฉลี่ย 340.6 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรมีรายได้สุทธิ 5,020 บาท/ไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุนเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 ปี 2566 ใช้ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 9 ได้ผลผลิตเฉลี่ย 243.4 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรมีรายได้สุทธิ 4,132 บาท/ไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุนเฉลี่ยเท่ากับ 1.7 และปี 2567 ใช้ถั่วลิสงพันธุ์ขอนแก่น 9 ได้ผลผลิตเฉลี่ย 320.8 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรมีรายได้สุทธิ 11,216 บาท/ไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุนเฉลี่ยเท่ากับ 1.7 ตลอดระยะเวลา 3 ปี งานวิจัยนี้สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงฝักแห้งชั้นพันธุ์จำหน่าย รวมทั้งสิ้น 17.9 ตัน รองรับพื้นที่ปลูกถั่วลิสงได้ 894.8 ไร่ คุณภาพเมล็ดพันธุ์ความงอกไม่ต่ำกว่า 70 % ตรงตามมาตรฐานคุณภาพชั้นพันธุ์จำหน่ายของกรมวิชาการเกษตร แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงในท้องถิ่นที่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับพื้นที่ โดยสามารถขยายการผลิตเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Department of Agricultural Extension. (2021). Peanut Production Situation and Development Guidelines for Peanut Products in Thailand. Department of Agricultural Extension. (in Thai).

Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2020). Report on The Situation of Economic Crop Production in Thailand: 2020-2021. Ministry of Agriculture and Cooperatives. (in Thai).

Ministry of Agriculture and Cooperatives (in Thai).
Seed Research and Development Division. (2021). Seed Production Plan Report for 2021. Department of
Agriculture. (in Thai).

Sutthipong, N. (2019). Challenges and opportunities in peanut production in Thailand. *Asian Journal of Agricultural Research*, 12(3), 150-165.

Thanaphol, P. & Patcharaporn, J. (2022). Agricultural Sustainability in Thailand: A Case Study of Peanut Production. *Journal of Sustainable Agriculture*, 20(2), 88-102.

